Riigikontrolli arvamus Riigikohtu 2004. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta

KONTROLLIARUANNE

nr OSI-2-6/05/44
26.05.2005

Riigikontrolli arvamus Riigikohtu 2004. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta

Tallinn
2005

Sisukord

SISSEJUHATUS **3**

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD **4**

1.1. Riigikontrolli pädevus **4**

1.2. Auditi eesmärk **4**

1.3. Vastavus standarditele **4**

1.4. Vastutus aruannete õigsuse ja nende aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest **5**

2. ARVAMUS RIIGIKOHTU 2004. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANDE KOHTA **6**

2.1. Märkused **6**

2.2. Riigikontrolli arvamus **8**

2.3. Muud tähelepanekud **8**

2.4. Riigikontrolli ettepanekud **8**

3. RIIGIKOHTU 2004. AASTA TEHINGUTE SEADUSLIKKUS **10**

3.1. Tähelepanekud **10**

3.2. Riigikontrolli ettepanekud **11**

4. FINANTSJUHTIMINE JA SISEKONTROLLISÜSTEEM **12**

4.1. Tähelepanekud **12**

4.2. Riigikontrolli ettepanekud **13**

LISA **14**

RIIGIKOHTU ESIMEHE VASTUS **15**

Sissejuhatus

Riigikontroll kontrollis Riigikohtu 31.12.2004. a lõppenud majandusaasta aruannet. Majandusaasta aruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 11.12.2003. a määrusest nr 105 “Riigi raamatupidamise üldeeskiri”.

Auditis lähtuti raamatupidamise andmetest 31.12.2004. a seisuga. Auditi põhieesmärgiks oli hinnata majandusaasta aruande vastavust raamatupidamise seadusele, rahandusministri määrustele ning muudele aastaaruannet mõjutavatele õigusaktidele.

Riigikohtu 2004. a aastaaruande audit toimus vastavalt Riigikontrolli tööplaanile.

Auditit juhtis auditijuht Krista Uuna, töörühmas osalesid audiitorid Kristi Kährin ja Silver Sassi.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang põhiseaduslike institutsioonide majandusaasta aruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta.[1] Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid vastavalt Riigikontrolli seadusele.[2]

1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses loetletud ülesanded[3], oli auditi eesmärgiks avaldada arvamust Riigikohtu 2004. aasta majandusaasta aruande ning tehingute seaduslikkuse kohta. Arvamust andes tugines Riigikontroll järgmistele kriteeriumidele:

- varad ja kohustused eksisteerivad antud kuupäeval;
- varad ja kohustused kuuluvad Riigikohtule antud kuupäeval;
- tehingud või sündmused toimusid antud perioodi jooksul;
- puuduvad kajastamata varad, kohustused, tehingud või sündmused või avalikustamata näitajad;
- varad ja kohustused on kajastatud õiges bilansilises väärtuses;
- tehingud või sündmused on kajastatud korrektsetes summades ja tulud või kulud on kantud õigesse perioodi;
- näitajad on avalikustatud, klassifitseeritud ja kirjeldatud kooskõlas raamatupidamise hea tavaga;
- tehingud või sündmused on olulises osas kooskõlas olulisemate asjakohaste regulatsioonidega.

Finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta Riigikontroll üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Audit sooritati kooskõlas INTOSAI[4] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit kavandatakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, kas finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrollisid audiitorid väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute analüüsi ning tehingute õiguspärasuse kontrolli. Riigikontroll leiab, et audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks asutuse raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta.

---

[1] Riigieelarve seadus, § 47 lg 2
[2] Riigikontrolli seadus, § 7
[3] Riigikontrolli seadus, § 6
[4] *International Organisation of Supreme Audit Institutions* – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all

1.4. Vastutus aruannete õigsuse ja nende aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruannetes sisalduva info õigsuse eest vastutasid auditeeritud perioodil Uno Lõhmus (kuni 30.04.2004), Tõnu Anton (01.05–13.09.2004), Märt Rask (alates 14.09.2004). Riigikohtu raamatupidamist korraldas vahetult pearaamatupidaja Anne Mala.

Riigikohtu 2004. aasta majandusaasta aruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud Riigikohtu esimees Märt Rask.

2. Arvamus Riigikohtu 2004. aasta majandusaasta aruande kohta

2.1. Märkused

2.1.1. Märkus Riigikohtu raamatupidamise aastaaruande algsaldode kohta

Riigikontroll ei ole auditeerinud Riigikohtu 2003. a majandusaasta aruannet ja seetõttu ei anna hinnangut Riigikohtu 2004. a majandusaasta bilansi algsaldode õigsuse kohta.

2.1.2. Tegevusaruande puudustega esitamine

Riigikohus on oma 2004. aasta majandusaasta aruande koosseisus olevas tegevusaruandes avalikustanud vaid tegevuskavade täitmise aruande. Riigikontroll juhib tähelepanu, et ülevaade tegevuskavade täitmise aruandest on vaid üks osa riigiraamatupidamiskohustuslase koostatavast tegevusaruandest. Riigiraamatupidamiskohustuslase tegevusaruande sisule esitatavad nõuded tulenevad raamatupidamise seadusest ja riigieelarve seadusest.[5]

2.1.3. Kohustuste bilansis kajastamata jätmine

Riigikohtul oli 31.12.2004. a seisuga sõlmitud kaks kapitalirendi tingimustele vastavat liisingulepingut:

- AS-iga Hansa Liising on 29.10.2004. a sõlmitud arvutustehnika soetamiseks liisinguleping nr 0088523L kestusega kolm aastat ja maksumusega 169 020 krooni koos käibemaksuga;

- AS-iga Hansa Liising on 17.11.2003. a sõlmitud arvutustehnika soetamiseks liisinguleping nr 0068609L kestusega kolm aastat ja maksumusega 182 204 krooni koos käibemaksuga.

Mõlemas lepingus on osapooled kokku leppinud, et kui liisinguvõtja soovib liisingulepingut ennetähtaegselt lõpetada ja liisingueset tagastada, kuuluvad liisinguvõtja poolt tasumisele liisingulepingust tuleneva jooksva kuu liisingu osamakse ja intress ning kõik järgnevad osamaksed ja liisinguandja nõudmisel kuni kuue järgneva kuu intressimaksed.

Eelnimetatud lepingud on Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 9 (“Rendiarvestus”) kohaselt käsitatavad kapitalirendi lepingutena, kuna Riigikontrolli hinnangul on põhilised varadega seotud riskid ja hüved üle kandunud rentnikule. Kapitalirendile viitab ka asjaolu, et sõlmitud lepingutes lepinguperiood katab suure osa renditava vara majanduslikust elueast.

Nimetatud vara ei ole Riigikohtu bilansis kajastatud, samuti ei ole kajastatud vastavat pika- ega lühiajalist kohustust. Riigikontrolli hinnangul on kõigi nimetatud lepingute puhul tegemist kohustustega, mille ennetähtaegne lõpetamine ei ole lepingutingimusi arvestades ilma täiendavaid väljaminekuid tegemata võimalik, ning seetõttu peaks need olema raamatupidamises kajastatud. Konservatiivsuse põhimõttest[6] lähtuvalt tuleb raamatupidamise aastaaruannet koostada ettevaatlikult ja kaalutletult, et vältida varade ja tulude ülehindamist või kohustuste ja kulude allahindamist.

[5] Raamatupidamise seadus, §-d 14 ja 24; Riigieelarve seadus § 46
[6] Raamatupidamise seadus, § 16

Samuti on Riigikontrolli arvamuse kohaselt rikutud riigieelarve seadust, mis keelab riigiasutustel võtta laenu, kasutada kapitalirenti ning võtta muid selliseid kohustusi.[7]

2.1.4. Põhivara arvelevõtmine

Auditi tulemusena selgus, et Riigikohus ei ole raamatupidamises põhivara parendusena kajastanud Pangodis asuva koolituskeskuse peamaja katusevahetust maksumusega 155 300 krooni.

Riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt lisatakse põhivara parendustega seotud kulutused materiaalse põhivara soetusmaksumusele juhul, kui need pikendavad varaobjekti võimalikku kasutusiga rohkem kui ühe aasta võrra. Riigikontrolli hinnangul pikendab katuse vahetamine oluliselt hoone kasulikku eluiga, mistõttu need kulutused tuleb kapitaliseerida põhivara maksumuse juurde.

2.1.5. Kinnisvarainvesteeringute kajastamine

Riigikohus ei ole kinnisvarainvesteeringuna kajastanud OÜ-le Salari aadressil Lossi 17 (Tartu linn) pikaajalisele rendile antud pindu suurusega 307,9 ruutmeetrit.

Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 6 (“Kinnisvarainvesteeringud”) kohaselt loetakse kinnisvara-investeeringuks kinnisvaraobjekti (maa või hoone (või osa hoonest) või mõlemad), mida raamatupidamiskohustuslane hoiab eelkõige renditulu teenimise eesmärgil, mitte aga kasutamiseks toodete või teenuste tootmisel, administratiivsetel eesmärkidel või müügiks tavapärase äritegevuse käigus.

Kinnisvarainvesteeringuks riigi raamatupidamise üldeeskirja[8] tähenduses loetakse ainult sellist maad või hoonet või osa hoonest, mida renditakse välja avalikku sektorisse mittekuuluvale üksusele renditulu teenimise eesmärgil või hoitakse turuväärtuse suurenemise eesmärgil ja mida ükski avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses.

Eelnevast tulenevalt on Riigikontrolli hinnangul tegemist kinnisvarainvesteeringuga, mida tuleb raamatupidamises vastavalt kajastada.

Lisaks eelnevale on Riigikontroll arvamusel, et rendihind 10 kr/m² kuus ei ole selles piirkonnas turuhind. Riigivaraseaduse kohaselt peavad riigivara valitsejad riigivaraga mis tahes tehinguid tehes juhinduma põhimõttest vältida kahju ja suurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada.[9]

2.1.6. Pikaajalise rendilepingu kajastamine raamatupidamises

Riigikohus on andnud sihtasutusele Eesti Õiguskeskus viiekümneks aastaks tasuta kasutada Tartus Lossi 19 asuva hoone bilansilise maksumusega 4 259 000 krooni. Raamatupidamise sise-eeskirja järgi loetakse hoone kasulikuks elueaks viiskümmend aastat.

Riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt käsitletakse riigivaraseaduse alusel toimuvat põhivara tasuta kasutusse andmist kui rendile andmist. Kui vara antakse tasuta kasutusse perioodiks, mis ületab 75% vara järelejäänud kasulikust elueast, loetakse tehing oma sisult kapitalirendiks. Riigikohus peaks kajastama vara antud mitterahalise sihtfinantseerimisena jääkväärtuses, kandma vara põhivara nimekirjast välja ja selle üle edaspidi arvestust pidama bilansiväliselt. Maad kui piiramatu kasutuseaga vara bilansist välja ei kanta ning seda kajastab edasi vara omanik, tehes vastava märkuse põhivara registrisse.

---

[7] Riigieelarve seadus, § 29 lg 3
[8] Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105
[9] Riigivaraseadus, § 7 lg 3

2.2. Riigikontrolli arvamus

Arvestades auditi ulatust ning jättes välja punktides 2.1.1 kuni 2.1.6 toodud märkuste mõju, on Riigikohtu majandusaasta aruanne 31.12.2004. a seisuga, mis näitab Riigikohtu 2004. aasta kassakuludeks 39 322 304 krooni ja tulemiks 0 krooni ning bilansimahuks 31.12.2004. a seisuga 20 765 433 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 11.12.2003. a määrusega nr 105 "Riigi raamatupidamise üldeeskiri".

Muutmata arvamust, juhib Riigikontroll tähelepanu, et Riigikohtu esitatud 2004. aasta majandusaasta aruandes ei sisaldu juhtkonna hinnang sisekontrollikeskkonnale, nagu riigieelarve seadus seda nõuab. Samuti ei ole aruandes kirjeldatud kõik raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused, näiteks puudub osaluse, kinnisvarainvesteeringute ja sihtfinantseeringute kajastamist ning põhivara amortisatsiooninorme puudutav info.

Riigikontrolli arvates tuleks aruanne koostada krooni täpsusega – aruande koostamine tuhandetes kroonides ei ole põhjendatud, kuna see ei aita kaasa olulisuse ja arusaadavuse printsiibi rakendamisele.

2.3. Muud tähelepanekud

Järgnevalt on toodud ära raamatupidamisarvestust puudutavad tähelepanekud, mis summade ebaolulisuse tõttu ei mõjuta Riigikontrolli arvamust raamatupidamise aastaaruande õigsuse kohta.

2.3.1. Maa maksumuse kajastamine

Riigikohus pole tema omandis oleva maa ümberhindlust teinud ning kajastas 31.12.2004. a seisuga maa bilansilise väärtusena 0 krooni. Riigikohtule saadetud maa maksustamishinna aktide kohaselt on Riigikohtu omandis oleva maa maksustamishind kokku 266 952 krooni.

Riigi raamatupidamise üldeeskirjas[10] on sätestatud, et riigiraamatupidamiskohustuslase bilansis olev maa kajastatakse ümberhindluse tegemisel kehtinud maa maksustamishinnas. Riigikontroll juhib tähelepanu, et põhivara ümberhindlus õiglasele väärtusele peab toimuma hiljemalt 31.12.2005. aastal ja üldeeskirja kohaselt on materiaalse põhivara ümberhindlust lubatud läbi viia ainult üks kord.

2.4. Riigikontrolli ettepanekud

Riigikohtu esimehele

- Kajastada juba sõlmitud rendilepingud raamatupidamises kapitalirendi kohustusena. Edaspidi vältida riigieelarve seadusega keelatud pikaajaliste pöördumatute kohustuste võtmist.
- Hinnata ümber bilansis kajastatud maa, võttes aluseks maa maksustamishinna.
- Lisada katuse maksumus Pangodi koolituskeskuse bilansilisele maksumusele.
- Kajastada OÜ-le Salari rendile antud pindu kinnisvarainvesteeringuna ja muuta sõlmitud lepinguid selliselt, et oleks tagatud riigivaraseaduse täitmine, suurendades kasu, mida riik võiks saada.
- Kanda Lossi 19 asuv hoone bilansist välja ning kajastada põhivara sihtfinantseeringu kuluna.

[10] Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105

Vastuses kontrolliaruande eelnõule juhib Riigikohtu esimees tähelepanu asjaolule, et kasutus- ja kapitalirendi korrektne klassifitseerimine eeldab, et õigusaktides on vastavad mõisted üheselt defineeritud, mis aitaks välistada erinevaid tõlgendusvõimalusi.

Riigikontroll nõustub, et seaduse tasandil ei ole kapitalirendi mõiste sisu määratletud, ja leiab, et seaduste sellekohane täiendamine on vajalik, ning on pöördunud selles küsimuses rahandusministri poole. Samas jääb Riigikontroll rendilepingute raamatupidamises kajastamise osas oma seisukoha juurde ja leiab, et lepingute kajastamisel raamatupidamises tuleb lähtuda Raamatupidamise Toimkonna juhenditest.

Ülejäänud ettepanekutega Riigikohtu esimees nõustus.

3. Riigikohtu 2004. aasta tehingute seaduslikkus

Õigusaktide nimekiri, millele vastavust Riigikontroll moodustatud valimi alusel kontrollis, on toodud aruande lisas. Allpool on toodud Riigikontrolli tehtud tähelepanekud tehingute seaduslikkuse kohta.

3.1. Tähelepanekud

3.1.1. Eelarves ettenähtud kulutuste summadest kinnipidamine

Riigikohtu 2004. aasta eelarves oli ette nähtud majanduskuludeks 4 645 000 krooni ja investeeringuteks 1 257 322 krooni.

Riigikohus on ületanud 2004. aasta riigieelarves investeeringuteks ettenähtud summasid 594 569 krooni võrra majanduskulude arvelt:

- OÜ Tartu Restauraator – keldrikorruse II etapi renoveerimine, arved nr 4 ja 12 summas 340 012 krooni;
- AS Thulema – mööbli soetamine, arve nr R-0067/04 summas 132 197 krooni;
- AS MicroLink – arvutitele kettaseadmete ost, arve nr 36000420 summas 85 935 krooni.

Riigikohtu tegevus on vastuolus riigieelarve seadusega[11], mis ütleb, et riigieelarves määratud kulude otstarvet võib muuta vaid riigieelarve muutmise teel.

Riigikontrolli hinnangul on Riigikohus esitanud oma kassalise täitmise aruandes eksitavat informatsiooni majanduskulude ja investeeringute kohta, näidates tegelikke kulutusi investeeringutesse väiksemana ja majanduskulusid suuremana.

3.1.2. Teenistujate ametipalkade kehtestamine

Riigikontroll on arvamusel, et kohtute seaduses ja avaliku teenistuse seaduses ei ole piisavalt selgelt sätestatud, kummast õigusaktist lähtuvalt tuleb kehtestada kohtuteenistujate palgad.

Praegu on Riigikohtu teenistujate ametipalgad kehtestatud kohtute seaduse alusel.

Kohtute seadus sätestab[12], et Riigikohtu kohtuteenistujate palgad ning lisatasude, preemiate ja toetuste maksmise korra määrab Riigikohtu eelarve piires kindlaks Riigikohtu esimees. Kohtuteenistuseks loetakse sama seaduse kohaselt töötamist kohtuasutuses. Kohtuteenistuses on kohtunikud ja kohtuteenistujad. Kohtunikule kohaldatakse avaliku teenistuse seadust üksnes juhtudel, mis kohtute seaduses ei ole reguleeritud. Kohtuniku ametipalk sätestatakse Riigikogu ja Vabariigi Presidendi poolt nimetatavate riigiametnike ametipalkade seadusega. Kohtuteenistujale kohaldatakse avaliku teenistuse seadust, kui kohtute seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

Avaliku teenistuse seaduses on toodud, et Riigikogu liikmete, Vabariigi Presidendi, samuti Riigikogu poolt valitavate ja nimetatavate riigiametnike ning Vabariigi Presidendi poolt nimetatavate riigiametnike palgamäärad kehtestatakse seadusega. Riigikogu Kantselei teenistujate palgaastmestiku ning ameti- ja abiteenistuskohtade nimetused kehtestab Riigikogu juhatus. Vabariigi Presidendi Kantselei teenistujate palgaastmestik kehtestatakse analoogiliselt Riigikogu Kantselei teenistujatele kehtestatud

[11] Riigieelarve seadus, § 25
[12] Kohtute seadus, § 32

palgaastmestikuga. Teiste riigiteenistujate palgaastmestik ning ameti- ja abiteenistuskohtade nimetused kehtestatakse seadusega. [13]

Riigikontrolli hinnangul tuleb täpsustada õigusakte selliselt, et oleks selgelt arusaadav, millisest seadusest kohtuteenistujate palkade määramisel lähtuda.

3.2. Riigikontrolli ettepanekud

Riigikohtu esimehele

- Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et oleks tagatud riigieelarve seadusest kinnipidamine, selgitada tegelike investeeringute vajadus juba eelarve planeerimisel.
- Teha Vabariigi Valitsusele ettepanek algatada õigusaktide muudatus täpsustamaks kohtuteenistujate tasustamise õiguslikke aluseid.

Riigikohtu esimees nõustus Riigikontrolli ettepanekutega.

[13] Avaliku teenistuse seadus, § 9

4. Finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

Sisekontrollisüsteem on poliitika ja protseduuride kogum, mille abil asutuse juhtkond saab tagada eesmärkide saavutamise reeglipärasel, säästlikul ja tõhusal moel. Sisekontrollisüsteem peab kaitsma varasid ja ressursse, tagama juhtimispõhimõtetest kinnipidamise, raamatupidamisarvestuse täpsuse ja täielikkuse ning usaldusväärse finants- ja juhtimisteabe õigeaegse esitamise.[14]

4.1. Tähelepanekud

4.1.1. Põhitegevuseks mittevajalik vara

Auditi tulemusena selgus, et Riigikohtul on mitmeid varasid, mille vajalikkus asutuse põhitegevuseks on küsitav.

- Jaht Hansa (bilansiline maksumus 25 148 krooni), mille kohta on 15.04.2004. a sõlmitud hooldusleping, millega antakse hooldajale üle jahi hooldamise õigus. Lepingust tulenevalt Riigikohtul mingeid rahalisi kohustusi ei ole.

- 15 korterit (bilansiline maksumus 1 734 664 krooni), mida Riigikohus üürib oma töötajatele ja kohtunikele, kes maksavad üüri ja lisaks tasuvad oma kommunaalkulud.

- Pangodi koolituskeskus (bilansiline maksumus 179 682 krooni), kus korraldatakse Riigikohtu üritusi, peetakse nõupidamisi ja mida renditakse soovi korral töötajatele.

Riigikontrolli hinnangul ei ole jaht ja koolituskeskus kajastatud bilansis õiglases väärtuses, mistõttu ekspert peaks tegema nende objektide väärtuse hindamise.[15]

Viieteistkümnest korterist kaks olid antud tasuta kasutada. Nende korterite osas, mis olid antud tasuta kasutada, oleks pidanud tasuma erisoodustusmaksu.

Riigikontroll on arvamusel, et korterid ja jaht ei ole vajalikud asutuse põhitegevuseks ja need tuleb võõrandada või anda üle Riigi Kinnisvara AS-ile. Pangodi koolituskeskuse osas soovitab Riigikontroll Riigikohtul analüüsida selle vajalikkust ja majanduslikku otstarbekust. Kui Riigikohus ei näe vajadust koolituskeskust edaspidi kasutada või selle omamine ei ole majanduslikult otstarbekas, tuleks vara müüa või anda üle Riigi Kinnisvara AS-ile.

4.1.2. Sisekontrollisüsteem

Riigikontroll tuvastas mitmeid sisekontrollisüsteemi puudusi, mis viitavad nõrgale kontrollikeskkonnale:

- Riigikohtul puudub sularahakassa eeskiri, nagu nõuab riigi raamatupidamise üldeeskiri. Riigi raamatupidamise üldeeskirja järgi tuleb sularahakassa olemasolu korral kehtestada sularahakassa eeskiri, kus muu hulgas sätestatakse kassa maksimaalne limiit, e-riigikassas asuvale pangakontole inkasseerimise kord ning kassa dokumenteerimise, inventeerimise ja turvanõuded.

- Aasta jooksul sularahakassat ei kontrollitud, tehti vaid aastalõpu sularahakassa inventuur 22.12.2004. a seisuga. Üldeeskirja järgi tuleb lisaks inventuurile aasta lõpus sularahakassa ootamatu kontroll korraldada vähemalt kaks korda aastas.

[14] INTOSAI auditistandardid
[15] Korterite väärtuse ümberhindlus tehti 2005. aasta veebruaris.

- Riigikohtus tegelikult kasutatud põhivara amortisatsiooni normid ei olnud kooskõlas raamatupidamise sise-eeskirjaga. Näiteks arvutite puhul kasutatakse vahemikku 20–25%, aga eeskirjas on määratud amortisatsiooninormiks 33%, hoonete ja korterite puhul kasutatakse vahemikku 1,2–1,5%, eeskirjas oli määratud 2–5%.

4.2. Riigikontrolli ettepanekud

Riigikohtu esimehele

- Võõrandada Riigikohtu põhitegevuseks mittekasutatavad varad riigivaraseaduses sätestatud korras.
- Analüüsida Pangodi koolituskestuse vajalikkust asutuse põhitegevuseks ja selle majanduslikku otstarbekust.
- Koostada ja kinnitada sularahakassa eeskiri, nagu riigi raamatupidamise üldeeskiri nõuab.
- Täiendada sisekontrollisüsteemi, täpsustades raamatupidamise sise-eeskirja nii, et oleks tagatud kassainventuuride nõuetekohane korraldamine.
- Korrigeerida põhivara arvestuses kasutatavaid amortisatsiooninorme nii, et need ei oleks väiksemad kui raamatupidamise sise-eeskirjas sätestatud miinimumnormid.

Riigikohtu esimees nõustus Riigikontrolli ettepanekutega.

Ines Metsalu
I auditiosakonna peakontrolör

Lisa

Riigikohtu 2004. a majandusaasta aruannet ja tehingute seaduslikkust auditeerides tuginesid Riigikontrolli audiitorid järgmistele õigusaktide sätetele:

Riigieelarve seaduse §-d 8, 23–30

Seaduse "2004. aasta riigieelarve" §-d 1, 2

Raamatupidamise seaduse §-d 1–16

Riigivaraseaduse §-d 7, 11, 13, 18, 19, 20

Riigihangete seaduse §-d 2–4, 12

Avaliku teenistuse seaduse §-d 10, 37-46, 53, 94, 95, 96

Riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seaduse §-d 9, 10

Kohtute seadus §-d 32, 75-76, 84

Riigikogu ja Vabariigi Presidendi poolt nimetatavate riigiametnike ametipalkade seadus §-d 1, 7-8

Puhkuseseaduse §-d 8-9, 15, 23-26

Maksukorralduse seaduse §-d 85–89, 105, 108

Tulumaksuseaduse §-d 4, 13, 23, 40, 41, 48

Sotsiaalmaksuseaduse §-d 2, 7, 9

Käibemaksuseaduse §-d 2–4, 13, 17, 18, 20

Töötuskindlustuse seaduse §-d 3, 4, 40, 41

Kogumispensionide seaduse §-d 6–8, 10

Halduskohtumenetluse seadustik §-d 83, 90

Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a määrus nr 285 "Riigivara kasutusse andmise kord"

Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a määrus nr 283 "Riigivara kõlbmatuks tunnistamise, mahakandmise ja hävitamise kord"

Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a määrus nr 286 "Riigivara võõrandamise kord"

Vabariigi Valitsuse 19.12.2003. a määrus nr 342 "Riigiteenistujate töötasustamine 2004. aastal"

Vabariigi Valitsuse 23.08.2001. a määrus nr 278 "Puhkusetasu arvutamise kord"

Vabariigi Valitsuse 15.08.2001. a määrus nr 275 "Keskmise palga arvutamise kord"

Vabariigi Valitsuse 28.03.2001. a määrus nr 108 "Teenistuslähetuse kulude hüvitamise ja päevaraha maksmise tingimused, ulatus ja kord"

Vabariigi Valitsuse 20.12.2002. a määrus nr 426 "Isikliku sõiduauto teenistus-, töö- ja ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitise maksmise tingimused ja hüvitise piirmäärad"

Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105 "Riigi raamatupidamise üldeeskiri"

Rahandusministri 26.01.2004. a määrus nr 16 "Riigieelarve tulude riigieelarvesse kandmise kord"

Riigikohtu esimehe vastus

RIIGIKOHUS

Pr. Ines Metsalu
Peakontrolör
I auditiosakond
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 10.05.2005 nr OSI-2-7.1/05/722

Meie 25.05.2005 nr 3-6-2-6-33

Lugupeetud proua Metsalu

Täname Riigikontolli läbiviidud Riigikohtu 2004. aasta majandusaasta aruande auditi ja hea koostöö eest.

Vastuseks aruandele:

Punkt 2.1.3 Riigikohus soovis sõlmida arvutite rentimiseks kasutusrendilepingud. Kuna me ei kavatse nimetatud arvuteid välja osta ja omandada renditud varale omandiõigust, siis pidasime õigeks kajastada kasutusrendina. Vastavalt liisingulepingu nr 0068609L lisale nr 2, ei olnud Riigikohtul ka kohustust sõlmida arvutite kindlustust. Juhime tähelepanu, et kasutus- ja kapitalirendi korrektne klassifitseerimine eeldab, et õigusaktides on defineeritud üheselt vastavad mõisted, mis aitaks välistada erinevaid tõlgendusvõimalusi.

Punkt 2.1.4 Nõustume Riigikontrolli märkusega ja kajastame koolituskeskuse peamaja katusevahetuse bilansis vastavalt Riigikontrolli märkusele.

Punkt 2.1.5. Nõustume Riigikontrolli märkusega ja kajastame bilansis kinnisvarainvesteeringuna märgitud rendipinna. Tuginedes Riigikontrolli poolt tehtud märkustele teeme lepingupoolele ettepaneku asuda läbirääkimistesse lepingu tingimuste muutmiseks.

Punkt 2.1.6. Peame vajalikuks enne hoone Lossi 19 bilansist välja kandmist ja sihtfinantseeringu kuluna kajastamist viia läbi ettepaneku põhjalikum analüüs, võttes arvesse Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse § 30 lg 2, mis sätestab, et põhiseaduslike institutsioonide kaudu asutatud eraõigusliku juriidilise isiku omandisse ei või üle anda põhiseadusliku institutsiooni valitsemisel olevat riigivara.

Punkt 2.3.1. Nõustume Riigikontrolli märkusega, teostame maa ümberhindluse ja kajastame bilansis vastavalt maa maksustamishinnale.

Punkt 3.1.1. Täiendame Riigikohtu sisekontrollisüsteemi võttes arvesse Riigikontrolli märkuseid.

Punkt 3.1.2. Kohtute seaduse § 32 kohaselt määrab Riigikohtu kohtuteenistujate palgad ning lisatasude, preemiate ja toetuste maksmise korra Riigikohtu eelarve piires kindlaks Riigikohtu esimees. Sama seaduse § 8 sätestab, et kohtuteenistus on töötamine kohtuasutuses. Kohtuteenistujatele kohaldatakse Avaliku teenistuse seadust, kui Kohtute seaduses ei ole ette nähtud teisiti. Riigikohtu palgajuhend ning selle lisa on koostatud kooskõlas Kohtute seadusega, mis annab Riigikohtu esimehele pädevuse palkade, lisatasude, preemiate ja toetuste maksmise korra

Lossi 17
50093 TARTU
Reg kood 74001127

Telefon: 730 9002
Faks: 730 9003
http://www.nc.ee

E-post: nc@nc.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 25.05.05 Reg.nr. OSI-2-7.1/05/722-2

kehtestamiseks eelarve piires. Palgasüsteemi kujundamisel on lähtutud läbipaistvuse ja selguse printsiipidest, seades eesmärgiks ühtse, arusaadava ja võimalikke lisa-, tulemus-, sooritus- jm püsivaid makseid töötasu osana vältiva palgakorralduse loomise. Palgaastmestiku kinnitamisel ja kuupalgamäärade kehtestamisel arvestatakse seadusandja poolt ettenähtud vahenditega. Kohtute seaduse alusel kinnitatud palgajuhend sätestab, et Riigikohtu teenistuses olevate ametnike ja abiteenistujate palga määramise alus on palgaastmestik. Palgaastmestikus on ametikohtade jaotusel võetud aluseks töötingimuste eripära iseloomustavad näitajad, näiteks ameti- või abiteenistuskohale esitatavad nõuded, ametikoha tegevusulatus, töö intensiivsus, vastutuse määr, töövaldkonna olulisus, aga ka pidev operatiivse tegutsemise valmidus, töötingimused, jmt. Riigikohtu esimees kinnitab oma käskkirjaga Riigikohtu aastase eelarve piires läbivaadatud palgaastmestiku, palgaastmetele vastavad kuupalgamäärad ning ametnikele ja abiteenistujatele omistatavad palgaastmed iga kalendriaasta kohta. Kahetsusväärselt on vaatamata Kohtute seaduse vastuvõtmisele ja jõustumisele 29. juulist 2002. a Avaliku teenistuse seadus (ATS) ja Riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmete seadus jäänud muutmata Riigikohtu teenistujate töötasustamise osas. Nõustume Riigikontrolli arvamusega ja peame vajalikuks juhtida Vabariigi Valitsuse tähelepanu vajadusele muuta õigusakte kohtuteenistujate palkade määramise aluse täpsustamiseks.

Punkt 4.1.1. Riigikohus on algatanud Riigikohtu bilansis olevate korterite võõrandamise. Eluruumide hindamine viidi läbi 03.02.2005-28.02.2005. Riigikohus esitas 20.04.2005.a. Riigikogu majanduskomisjonile taotluse lubada Riigikohtu valitsemisel olevate korterite võõrandamiseks. Seisuga 23.05.2005 ei ole Riigikohus taotlusele Riigikogu majanduskomisjonilt vastust saanud. Samuti soovime võõrandada jahi käesoleva aasta jooksul. Pangodi koolituskeskus on Riigikohtu kasutuses olev kohtuteenistujate nõupidamiste, koolituste ja seminaride ning ametialaste ürituste korraldamise otstarbeks kasutatav riigivara. Põhitegevust toetavate ürituste läbiviimiseks on keskuse jätkuv kasutamisvõimalus oluline, eriti silmas pidades asjaolu, et Riigikohtu hoones aadressil Lossi 17, Tartu, koolitus- ja seminariruumid sisuliselt puuduvad. Planeerime koostada kasutusvõimaluste laeindamise ja otstarbekuse täpsema analüüsi.

Punkt 4.1.2. Riigikohus nõustub Riigikontrolli märkustega ja töötab välja ning kinnitab sularahakassa eeskirja. Võtame arvesse tehtud märkused sisekontrollisüsteemi täiendamise ja raamatupidamise sise-eeskirja täpsustamise osas ja teeme vajalikud täiendused, tagamaks kassainventuuride nõuetekohane korraldamine. Vaatame üle ja korrigeerime kasutatavaid amortisatsiooninorme.

Lugupidamisega

Märt Rask
Riigikohtu esimees

Kerdi Raud 7309 034